

Ládika, kulccsal - a planéták allegorikus alakjaival

Ötvösgyűjtemény

Leltári szám:	10905.a-b
Készítés ideje:	16. SZÁZAD
Készítés helye:	Németország
Anyag:	vaslemez
Technika:	maratott díszítés
Méreték:	magasság: 23,5 cm szélesség: 30,7 cm mélység: 21 cm hosszúság: 8 cm

A reneszánsz idején a kovácsoltvas-művesség német területen különösen magas művészi szintre emelkedett. Az épületek díszítőelemeiként készült különböző típusú rácsok mellett a 16. század egyik jellegzetes emlékcsoportjába tartoznak a különleges technikával (maratással) díszített kisebb-nagyobb ládikák.

A maratás az alapja az egyik grafikai sokszorosító technikának, a rézkarcnak is. Ezeket a vasládikákat nemcsak a díszítés technikája, hanem gyakran annak motívumai is grafikai ábrázoláshoz kapcsolják. A korszakban számos metszetsorozat született, ezek révén terjedt el a reneszánsz formakincse szerte Európában. Az ilyen módon népszerűsített motívumokat a reneszánsz tárgytipusok változatos példáin – ékszereken, ötvösműveken, stb. – felhasználták.

Feltehetően konkrét metszetelőképe lehetett az itt bemutatott ládika ábrázolásainak is. Az akkor ismert hét bolygót idős és fiatal férfiak (Szaturnusz, Jupiter, Mars, Nap, Merkur), illetve két nőalak (Vénusz és Hold) személyesítik meg, szokásos attribútumaikkal. Az oldalanként kettesével elhelyezett hét bolygóábrázolás egy további, "Planet" megjelölésű, allegorikus figurával egészül ki. A figurák feliratai: JUPITER – MARS – MERCURIUS – SOLI – VENUS – LUNA – SATURNUS – PLANET.

A ládika fedelének belsejében három irányba reteszelő, bonyolult zárszerkezet található. Ennek áttört takarólemeze kékített, fehér festésű, illetve vésett motívumokkal díszített. Jellegzetes reneszánsz díszítményei a delfin és az olasz korszó. A ládika előoldalán látható kulcslyuk megtévesztő, valójában nincs funkciója, a használható kulcslyuk a fedélen rejlik. Fennmaradt a ládika kovácsoltvas kulcsa is.

A fogantyúval ellátott, hordozható dobozt – a rajta lévő két rögzítő pánttöredék tanúsága szerint – utólagosan átalakították. A műtárgy a 19. század végén, az Egger fivérek bécsi műkereskedéséből vásárlással került a múzeum gyűjteményébe.

Irodalom

- Simonyi István, Pandur Ildikó, Békési Éva: *Reneszánsz ötvöskincsek. Az Iparművészeti Múzeum kiállítása.* Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2008. - Nr. 22.

